

משוט ביונקיות

אהרן בן־אשר, חב' קופולק אגרוזן

רקיקי אספסת: רקיקי אספסת המוספים לבליל היונקים אינם נאכלים על ידי בני הבקר. על כן יש ליעד כמות קטנה של שחת לבליל היונקים.

ריפוד: בגלל מחסור בקש לריפוד, לאחרונה התחילו משקים להשתמש בפצלי שמן, פסולת נייר, שבבי עץ או נסורת. רב החומרים האלה יוצרים הרבה אבק הנשאב לתוך מערכת הנשימה של בני הבקר. נתקלתי במשקים בהם בני הבקר חלו בדלקות ריאות, ולאחר הוספת שכבה דקה של קש לריפוד המצב השתפר.

מים: למותר הוא להסביר את חשיבות מים השתיה, ובמיוחד בחודשי הקיץ. במידה שהדלי למים משמש גם להגמעת חלב או תחליפיו, בודאי עבר חיטוי. לעומת זה, אם דלי המים קבוע ומדי יום מוסיפים מים מבלי לנקותו, נוצרת ירוקת, המים מלוכלכים ובני הבקר אינם שותים אותם. מוצע בזה, לרוקן מדי יום את דליי המים, לתת להם להתיבש ורק שתיים צאחרי ההגמעה להגיש מים נקיים וטריים.

יש חילוקי דעות בין הרופאים הווטרינרים באשר לאספקת הוויטמינים A, D, E: ישנם רופאים המתנגדים לספק ויטמינים בטענה, שכמותם בקולוסטרון מספקת; ויש הממליצים לספק בעיקר ויטמין A בלידה, בגמילה ובגיל 4 ו־6 חודשים. לפי דר' חסדאי, אשר בדק במספר משקים את רמות ויטמין A בקולוסטרון, נמצא שישנם הבדלים גדולים בין הפרות ובין המשקים, גם יש קשר בין רמות ויטמין A לוויטמין E בקולוסטרון. כמו כן, כשבדק בעוברים, מצא שאין מאגרים בכבד הרך הנוול. נוכחתי שבמשקים רבים מזריקים ויטמינים A, D, E ויש כאלה המספקים את הוויטמין בשתיה בקולוסטרון הראשון.

בניסוי שנערך באוניברסיטת דרום־דקוטה (פורסם בחוברת J. of Dairy Sci 81:3278) בדקו מתן 100 יב"ל של ויטמין E, ו־1,700, 34,000 ו־68,000 יב"ל ויטמין A, אשר הוספו לתחליף החלב. בני הבקר אחרי הלידה קיבלו קולוסטרון לפי 5% ממשקל גופם ולאחר מכן תחליף חלב. פעם בשבוע נלקחו דגימות דם, עד גיל חודש. בניסוי בדקו את השפעת הוויטמינים in vitro על ייצור תחמוצת החנקן, אשר מסייע לחיסון. מכאן החשיבות לבני בקר גומעים, בין יתר פעילויותיהם של הוויטמינים.

האבסת עגלות: הוולדות הצעירים עד גיל חודשיים מואבסים בבליל יונקים ולאחר מכן עוברים באופן הדרגתי לבליל חולבות. עגלות המואבסות בליל חולבות עד גיל 6–7 חודשים, צואתן רכה ונוטה לשלשול. יתכן, שהכמות הרבה של תחמיצים ומזונות מרוכזים באחוז גבוה משפיעים על ערכי pH של הכרס ועל אוכלוסיית המיקרואורגניזמים. על אף המחסור במזונות בעלי סיב ארוך, במקרים של שלשול חשוב להוסיף מעט שחת דגן או קש למנת העגלות.